

Stuhy z pohrebu Jozefa Ľudovíta Holubyho sa po sto rokoch dočkali záchrany

3.9.2026 - Matúš Lajčák | Malokarpatské múzeum v Pezinku

Stuhy z pohrebu Jozefa Ľudovíta Holubyho sa po sto rokoch dočkali záchrany.

V zbierkach Malokarpatského múzea v Pezinku sa nachádza rozsiahla pozostalosť Jozefa Ľudovíta Holubyho, významného botanika, národopisca a evanjelického kňaza, ktorý posledných štrnásť rokov života strávil v Pezinku, obklopený rodinou. Popri fotografiách, korešpondencii, rukopisoch či predmetoch z jeho domácnosti sú jej súčasťou aj pamiatky spojené s poslednou rozlúčkou s touto osobnosťou.

Jozef Ľudovít Holuby zomrel nečakane 15. júna 1923. Posledná rozlúčka sa konala o tri dni neskôr v Pezinku a mala charakter štátneho pohrebu. Zúčastnili sa na nej predstavitelia vlády, vysokých škôl, cirkevných inštitúcií, vedeckých a spoločenských organizácií i obyvatelia mesta a Holubyho bývalí farníci zo Zemianskeho Podhradia. Pohrebný obrad sa začal v evanjelickom chráme, pokračoval sprievodom a vyvrcholil na pezinskom cintoríne príhovormi hostí vrátane ministra pre správu Slovenska Dr. Jozefa Kállaya a bratislavského župana Dr. Metoda Bellu.

Dodnes zachovaným svedectvom o úcte, ktorú si Holuby počas svojho života získal, sú smútočné stuhy z vencov uložené v zbierkovom fonde Malokarpatského múzea v Pezinku. Vence zaslali viaceré vedecké, štátne, mestské a spolkové inštitúcie. Čas, ktorý od pohrebu ubehol, sa však podpísal pod ich stav.

Jemné textilie boli poškodené prachom a drobnými nečistotami. Na viacerých miestach došlo k oslabeniu a rozpadu textilných vlákien i kovových strapcov a zhoršeniu čitateľnosti zlátených nápisov. Bez odborného zásahu by proces degradácie pokračoval. Malokarpatské múzeum v Pezinku preto v roku 2025 pripravilo projekt s názvom „Záchranné reštaurovanie historických textílií z fondu Jozefa Ľudovíta Holubyho“ a predložilo ho Fondu na podporu umenia. Projekt bol úspešne podporený. Vďaka tomu sa podarilo odborne ošetriť šesť smútočných stúh. Pochádzajú z vencov, ktorými si Holubyho pamiatku pripomenuli Česká akadémia vied a umenia, mesto Pezinok, Slovenská liga v Pezinku, pezinský Sokol, R.T.J. Čsl – Robotnícka akadémia a Ministerstvo školstva a národnej osvety.

Reštaurovanie textilu realizovala Mgr. art. Soňa Poórová. Každému zásahu predchádzal reštaurátorský výskum a posúdenie stavu konkrétneho predmetu. Stuhy boli šetrne očistené, dezinfikované, vyrovnané a stabilizované. Oslabené miesta boli podľa potreby podložené novou textíliou a trhliny či uvoľnené vlákna fixované reštaurátorskými stehmi. Odborne ošetrené boli aj poškodené kovové strapce.

Samostatnú pozornosť si vyžadovali zlátené nápisy, ktorých reštaurovanie a retuš realizovala Luba Wehlend, akad. mal., ArtD. Zachované časti zlátenia boli očistené a poškodené miesta citlivo doplnené tak, aby sa obnovila čitateľnosť nápisov bez narušenia autentického charakteru predmetov.

Výsledkom reštaurovania je stabilizácia všetkých šiestich smútočných stúh a predĺženie ich životnosti. Odborným zásahom sa zároveň zlepšila ich čitateľnosť a vizuálna i výskumná hodnota. Predmety sa vrátili do zbierkového fondu Malokarpatského múzea v Pezinku, kde budú uchovávané v podmienkach zodpovedajúcich ich materiálu a stavu. V budúcnosti ich bude možné použiť aj pri výstavnej prezentácii a odbornom výskume.

Záchranou stúh sa podarilo uchovať nielen vzácne historické textílie. Zachoval sa predovšetkým autentický doklad udalosti, ktorou sa v júni 1923 uzavrela pezinská kapitola života Jozefa Ľudovíta Holubyho.

Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

<https://www.muzeumpezinok.sk/novinky/stuhy-z-pohrebu-jozefa-ludovita-holubyho-sa-po-sto-rokoch-dockali-zachrany>